

Talous

JOENSUU

Sanomalehti tärkein tietolähde kunnallisvaaleissa

Kansalaiset etsivät tietoa loka-kuun kunnallisvaalien ehdokkaista selvästi eniten sanomalehdistä ja niiden verkkosivuilta, kertoo tuore tutkimus.

80 prosenttia äänestämään aikovista kertoo käyttävänsä tietolähteenään sanomalehtiä ja niiden verkkosivuja. Televisiota ja radiota nettisivuineen

hyödyntää 54 prosenttia, kaupunkilehtiä 47 prosenttia ja vaalikoneita 44 prosenttia. Vähemmälle huomiolle jäävät muut internet, ulkomainen, puolueiden ja ehdokkaiden nettisivut sekä ehdokkaiden tilaisuuudet. Sanomalehdet verkkosivuinensa ovat ensisijainen tietolähde kaikissa ikäluokissa.

HELSINKI

Ravintolalounaan hinta kohta kymppi

Ravintolalounaan hinta on kiipumassa lähelle kymmentä euroa. Lounaiden hinnat seuraavat usein korkeimman lounasasetelin arvoa, joka on nyt 9,30 euroa. Matkailu- ja Ravintolapalvelut ry:ssä (Mara) uskotaan, että seliteihin on tulossa korotus ensi vuonna. Syynä on ravintola-alan kustannusten nousu.

– Palkat ovat nousseet, elintarvikkeiden hinnat ovat nousseet edelleen voimakkaasti ja vuokrat nousivat, luettelee Maran toimitusjohtaja **Timo Lappi**. Lisäksi arvonalisävero noussee yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden alussa.

Verotajia määrittelee luontoisetuuden, kuten työntekijän ravintoedun, arvon vuosittain. Ensi vuotta koskevaa päätöstä ei ole vielä annettu. Silloin kun arvoa on nostettu, korotus on ollut 10–40 senttiä.

HELSINKI

Nokian Lumiat siirtyivät Jerusalemin aikaan

Useat Nokian Lumia-puhelimen käyttäjät kokivat viikonloppuna yllätyksen. Puhelimen kello oli tunnin jäljessä, ja puhelin ilmoitti sijaitsevana Jerusalemin aikavyöhykkeellä.

Nokian matkailusta vastaava **Maia Taimen** mukaan häiriön syytä selvitetään, mutta ongelman juurta ei ole saatu paikannettua. Yhteydenottoja on tullut muutamia. Ongelma on ilmennyt vain Suomessa.

Makkara maistuu ja menestyy

Laajennusinvestointi: Tuotanto-, varasto- ja myymälätilaa tulee lisää 900 neliötä.

LIPERI
Esa Kurki

Liperin Ylämyllyllä toimivalla Karelian Lihajalosteella on meneillään 900 neliömetrin laajennusinvestointi tuotanto- ja kylmätiloihin sekä tehtaamymälään. Samalla tuotantoa automatisoidaan.

Tehtaamymälän yhteyteen tulee uutuuksena pieni kahvi. Myymälän tila tuplaantuu noin 200 neliöön ja tuotevalikoima laajenee.

Kustannusarvioltaan yhteensä noin 800 000 euron laajennuksen pitäisi valmistua jo kuluvan vuoden loppuun mennessä, mutta valmistuminen voi lykkyä aikataulustaan satenidien takia.

Vanhemman neuvonantajan nimikkeellä nykyään toimiva **Martti Puustinen** toteaa, että elintarvikealalla laajennukset on viime aikoina pistetty pitkälti jäihin. Snellman kuuluu Lihajalosteella ohella harvoihin alan laajentajiin.

Lihajaloste valmistautui suurempaan laajennukseen, mutta maakaupat eivät toteutuneet odotetusti. Yritys kaavaili, että olisi ottanut tiloihin vuokralle leipurin, mikä olisi tukenut alkavaa kahviovitoimintaa.

– Olen sitten varmaan jo eläkkeellä, kun se hanke toteutuu, ensi helmikuussa 63 vuotta täyttävä Puustinen arvelee.

Hänen mukaansa nyt toteutettava laajennus tuonee myös uusia työpaikkoja lisää. Puustisen perheytyksessä on neljän Puustisen lisäksi nyt parikymmentä ulkopuolista työntekijää.

Karelian Lihajaloste on rakentanut paljon vuosien mittaan. Vuosi 2007 oli erityisen kiireinen, kun tehdas nousi uudestaan tuhkasta edellisvuoden tulipalon jäljiltä.

Uuden alun ratkaisi se, että poika **Sami Puustinen** halusi jatkaa yritystä ja vaihtoi tehtaanjohdajasta toimitusjohtajaksi.

Puustiset toteavat, että sukupolvenvaihdosta on tehty hyvässä hengessä. Isä-Puustinen toimii taustatukena ja voi keskittyä jo enemmän harrastuksiin-

sa moottoripyöriin ja vanhoihin autoihin.

Lihajaloste tekee aktiivista tuotekehitystä; markkinoille putkahtaa vuodessa 3–4 uutuutta. Toimitusjohtajan mukaan ideoita putkahtelee henkilöstön yhteistyönä ja myös tehtaamymälän asiakkailta.

– Henkilöstöä maistelee tuotteita tietysti ensimmäisenä ja jos he tykkäävät, niin sitten moni muukin varmasti tykkää, **Martti Puustinen** sanoo.

Henkilöstöä rohkaistaan muutenkin ”aistinvaraisen” havainnointiin.

– Meillä on henkilöstöllä lievä velvollisuus syödä kuormasta. Laaduntarkkailu tulee tehtyä siinä samalla, Puustiset täydentävät toistensa lauseet.

– Jos Tampereella on mustamakkara, niin meistä tämä rynnimakkara on itäsuomalainen tavara, vanhempi Puustinen näkee.

– Ostamme syksyllä tarkastettua hirvenlihaa muutamia tuhansia kiloja. Makkaraan käytetään ruuhusta osia, mitä paistetaan jälkeen jää. Sami Puustinen kertoo.

Toistaiseksi Lihajaloste tuotteet menevät asiakkaille tukkukaupan ja Ylämyllyn tehtaamymälän välityksellä.

Lihajaloste haluaa tuoda pitkäjänteisesti markkinoille myös vähittäiskaupakettujen kautta pienissä 250 grammien pussissa. Mikäli yritys pääsee suurten kaupakettujen kanssa sopimukseen, Koli-maiseman kuvittamat pussit tulevat kauppoihin vuoden sisällä.

Tehtaamymälä tuo kymmenisen prosenttia Lihajalosteeseen noin kuuden miljoonan euron vuosimyyntiä.

Myymlän asiakasmäärä kasvaa koko ajan etenkin ruuhkaviikkoina joulun, pääsiäisen ja juhannuksen alla.

Reino Määttä ja Marja Leena Tähtinen valmistavat Karelian Lihajaloste palkittua hirvirynnimakkaraa.

Sami Puustinen jatkaa isänsä Matti Puustisen työtä Karelian Lihajaloste johdossa.

Laajennuksen myötä asiakaspalvelu paranee. Uuden myymälän hyllyihin mahtuu myös enemmän paikallisten toimittajien jaloiteita. Nytkin niitä on muutamia.

– Esimerkiksi liperiläisen **Aarno Kiiskisen** kylmäsaluoli on mielestäni Suomen paras. Meillä myydään myös suolasienä, **Martti Puustinen** toteaa.

Sikaa yritys ostaa paljon Kiiteeltä jalostetun paakkeen.

Sami Puustinen pohtii, että yritys saattaa laajentaa kalapuolta, jos sopivia toimittajia löytyy.

KARELIAN LIHAJALOSTE OY

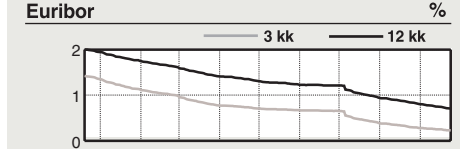
Suomen suurin pitsakinkkusuikaleissa

- Vuonna 1989 perustetulla yrityksellä on myyntiä koko maahan, noin 80 prosenttia maakunnan ulkopuolelle.
- Päätuotteita muun muassa pitsan päällyssuikaleet, palvituotteet, savuhärkä, lenkit, grillimakkarat, lihahyytelö ja myymälässä makkarat, palvit, grillipihvit, jauhelihat, kuutiolihat, oheistuotteet.
- Asiakaina pääasiassa liha- ja noutotukut.
- Myyntiä kuuden miljoonan euron verran vuodessa.
- Valmistusta yli 2 miljoonaa kiloa vuodessa, josta pitsakinkkusuikaleita 1,4 miljoonaa kiloa. Yritys on suikaleiden valmistajana Suomen suurin.
- Raaka-aine noin 70-prosenttisesti kotimaista, valtaosin sianlihaa.
- Henkilöstöä 18–20 ulkopuolista sekä 4 henkeä Puustisten perhettä.
- Yritys saa laajennusinvestointiansa avustusta ely-keskuksesta.

PÄIVÄN RAHA-ASIA

Eniten nousseet	%	Eniten laskeneet	%
Zeeland	+100,0	Timari	-10,0
Saga Furs C	+5,3	Outokumpu	-10,0
Wulff G	+4,7	Trainers' House	-7,7
Incap	+3,4	Neo Industrial	-4,4
Citycon MO 1	+3,4	Soprano	-6,0

Ulkomaiset indeksit	Indeksi, pistettä	Muutos% 1 pv
New York, Dow Jones IA	13556,81	-0,17
New York, Nasdaq	3179,96	+0,13
Tokio, Nikkei 225	9069,29	-0,45
Hong Kong, HS	20694,70	-0,19
London, FTSE 100	5838,84	-0,24
Frankfurt, DAX	7413,16	-0,52
Parisi, CAC 40	3497,22	-0,36
OMX Tukholma	338,34	-0,14

Euribor-korot	1kk	3kk	6kk	12kk
Anno	0,116	0,225	0,452	0,703
Muutos 1 pv %yks	-0,001	-0,003	-0,005	-0,008

Viitekorot	Korko %	Muuttanut viimeksi	Muutos-% yks
Peruskorko	1,50	1,7.2012	-0,50
EKP:n repo	0,75	11.7.2012	-0,25
EKP:n otto	1,50	11.7.2012	-0,25
Aktia-prime	1,50	31.7.2012	-0,25
FIM-prime	0,85	1.8.2012	-0,10
Handelsbanken-prime	1,15	3.8.2012	-0,15
Hypo-prime	1,50	1.8.2012	-0,10
Nordex-prime	1,70	1.8.2012	-0,10
OP-prime	1,20	11.9.2012	-0,15
POP-prime	1,50	29.8.2012	-0,10
Sampo-prime	1,60	10.09.2012	-0,15
SEB Gyllenberg-prime	1,50	15.2.2012	-0,10
SP-prime	1,50	10.4.2012	-0,20
S-prime	1,00	2.7.2012	-0,25
Tapioka-prime	1,50	12.9.2012	-0,20
Ålandsbanken-prime	1,50	22.5.2009	-0,50

Raaka-oljet	US\$/tynnyri	Muutos% 1 pv
Crano	8,20	52,7
Digja	2,78	27,0
Doire G	0,46	9,2
Elore	0,69	27,3
Elester A	4,55	1,1
Elektrobit	0,65	15,7
Finair	17,20	43,4
eO	1,66	1,9
Etteplan	2,82	3,7
Exel Composites	6,43	0,8
Finmeir	1,72	21,7
Finmeir	2,12	0,0
Finmeir	7,60	0,6
Fiskars	15,45	12,8
Fortum	14,49	1266,8
Glaston	0,28	89,2
Glan	3,50	9,1
Glan	2,29	0,1
Glan	12,04	59,1
Glan	5,26	2,9
Glan	0,28	13,7
Glan	0,45	69,6
Glan	3,15	0,0
Glan	0,78	1,6
Glan	10,81	20,1
Glan	14,60	0,9
Glan	21,74	5,6

OMX Helsinki 24.09.2012 **Indeksi 5525.14** **Muutos% -1.28** **Päälistan vaihto (klo 18) 230,7 milj. e**

Helsingin osakkeet	Vimeisin hinta	Vaihto tuhatta	Muutos% 1 pv	12 kk	Vuoden alin	Ylin
1. Päälistä						
Affecto	2,93	27,0	-2,01	+32,89	2,42	2,99
Ahlstrom	13,02	0,3	+0,85	+2,46	12,11	15,40
Aktia A	5,46	114,6	+3,02	-5,59	4,36	6,00
Aktia R	6,80	0,0	-16,05	6,75	8,50	
Alma Media	4,84	20,3	-0,21	-20,49	4,41	6,66
Amer Sports	10,45	81,6	-1,79	+13,80	8,58	10,83
Aspo	5,78	3,8	0,00	-10,39	5,74	7,95
Aspocomp G	2,16	0,0	+1,41	-14,80	1,93	2,89
Atria A	5,26	8,5	0,00	-2,59	4,80	6,69
Bank of Aland A	10,50	0,2	0,00	-36,59	10,02	15,21
Bank of Aland B	7,80	1,3	-2,38	-36,03	7,11	11,11
Basware	22,87	0,9	-0,91	+24,76	16,92	23,66
Biohit B	2,05	33,7	+0,99	-10,96	2,01	3,89
Biotie Therapies	0,40	170,0	-2,44	-8,89	0,33	0,53
CapMan B	0,88	15,3	0,00	-18,52	0,85	1,18
Cargotec	19,75	203,5	+3,89	+8,79	15,98	33,05
Cencorp	0,05	2,2	0,00	-44,44	0,05	0,11
Citycon	2,33	596,0	+4,43	-11,48	2,05	2,59
Componeta	0,0972	2681	+0,30	0,0827	0,094	
CompuLink	2,58	0,6	-1,53	-35,78	2,55	3,78
Comptel	0,38	5,0	0,00	-35,59	0,37	0,63
Cranio	8,20	52,7	-3,64	+24,78	8,06	13,00
Digja	2,78	27,0	-4,14	+7,81	2,28	3,28
Doire G	0,46	9,2	-4,17	+54,84	0,33	0,48
Elore	0,69	27,3	0,00	-19,77	0,57	0,88
Elester A	4,55	1,1	-2,15	+13,41	4,00	4,86
Elektrobit	0,65	15,7	-4,41	+47,83	0,39	0,76
Finair	17,20	43,4	+0,17	+12,81	1,84	2,13
eO	1,66	1,9	0,00	-12,12	1,49	2,68
Etteplan	2,82	3,7	0,00	+17,50	2,28	2,93
Exel Composites	6,43	0,8	-1,68	-11,98	6,01	8,73
Finmeir	1,72	21,7	0,00	-13,57	1,94	2,13
Finmeir	7,60	0,6	0,00	-11,52	6,85	9,50
Finmeir	15,45	12,8	-2,15	+12,62	14,00	17,30
Fortum	14,49	1266,8	+0,89	-20,33	12,91	19,30
Glaston	0,28	89,2	0,00	-38,21	0,25	0,69
Glan	3,50	9,1	+2,34	-28,60	3,22	6,40
Glan	2,29	0,1	+0,44	-45,71	2,10	3,44
Glan	12,04	59,1	-1,55	+55,20	8,95	12,49
Glan	5,26	2,9	0,00	-22,65	5,25	7,50
Glan	0,28	13,7	+0,70	-34,15	0,27	0,65
Glan	0,45	69,6	+2,37	-35,29	0,39	0,65
Glan	3,15	0,0	-1,55	-19,02	2,75	4,29
Glan	0,78	1,6	-2,50	-8,05	0,78	1,18
Glan	10,81	20,1	-0,83	+28,24	8,17	11,15
Glan	14,60	0,9	+0,48	-10,00	14,42	17,90
Glan	21,74	5,6	-0,18	-5,97	20,21	27,65

Vimeisin hinta	Vaihto tuhatta	Muutos% 1 pv	12 kk	Vuoden alin	Ylin	
Kesko B	21,98	211,8	-0,68	-7,52	18,44	27,76
Kesla A	4,70	0,6	+1,95	-31,19	4,55	7,64
KONE	53,05	496,0	-1,67	+38,05	40,00	53,95
Konecranes	23,03	225,1	-1,83	+38,92	14,50	25,06
Lassila & Tikanoja	54,54	27,7	+0,38	-0,10	8,66	12,10
Lännenlehti	16,49	0,6	-0,06	-18,32	14,95	20,38
Lännenlehti	13,68	1,6	-0,15	-3,93	12,40	16,50
Marmmetko	15,04	2,0	+0,94	+32,44	10,06	14,91
Martela A	5,60	2,0	-0,36	-1,75	5,54	7,45
Metsä Board A	28,74	603,4	-1,61	+23,04	25,14	36,89
Metsä Board B	2,47	3,6	0,00	+18,57	1,64	2,82
Metsä Board C	2,43	337,6	-1,62	+33,42	1,44	2,47
Neo Industrial	2,13					